

Notat

Retssikkerhedsenheden
Den 1. marts 2024
Katrine Vammen Lindblad
J.nr 22-6082.

Opsamlende notat om retssikkerhedsenhedens arbejde

For at styrke fokus på borgerens retssikkerhed på det sociale område, blev der i forbindelse med satspuljeaftalen for 2019-2022 etableret en uafhængig retssikkerhedsenhed, forankret i Ankestyrelsen.

I tilknytning til retssikkerhedsenheden er der nedsat et uafhængigt rådgivende organ, hvis formål er at pege på problemområder, som retssikkerhedsenheden skal udarbejde deskriptive analyser indenfor. Det rådgivende organ er repræsenteret af:

- Kommunernes Landsforening (KL)
- Dansk Socialrådgiverforening (DS)
- Danske Handicaporganisationer (DH)
- Børnerådet
- JUSTITIA
- Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH)
- Institut for Menneskerettigheder (IMR)
- Rådet for Socialt Udsatte

Retssikkerhedsenhedens arbejde blev forlænget med aftalen om udmøntning af reserven på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2023-2026 til også at pågå i 2023. Mens der i den seneste aftale om udmøntning af reserven på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet blev afsat midler til en videreførelse af retssikkerhedsenheden og det tilhørende rådgivende organ i 2024-2027 for fortsat at understøtte fokus på at styrke retssikkerheden på det sociale område.

Arbejdsgangen for at udarbejde deskriptive analyser er, at Det rådgivende organ mødes og drøfter relevante problemstillinger til kommende analyser. På den baggrund udarbejder retssikkerhedsenheden et rammepapir for den konkrete analyse. Rammepapiret kvalificeres og godkendes på det næstkommende møde i det rådgivende organ, hvorefter retssikkerhedsenheden udarbejder en projektbeskrivelse, som sendes i til godkendelse hos medlemmerne af det rådgivende organ. Når projektbeskrivelsen er godkendt, gennemfører retssikkerhedsenheden analysen. Den færdige rapport sendes til social- og boligministeren og til Folketingets Socialudvalg og offentliggøres på hjemmesiden for retssikkerhedsenheden i Ankestyrelsen: [Undersøgelser fra retssikkerhedsenheden – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Der er 1. kvartal 2024 i alt gennemført otte undersøgelser, der belyser retssikkerhedsmæssige problemstillinger på det sociale område bredt set. Undersøgelserne har berørt målgrupperne:

- udsatte børn
- børn med funktionsnedsættelser
- udsatte voksne
- voksne med funktionsnedsættelser

Mens en undersøgelse har fokuseret på kommunernes arbejde med retssikkerhed på det brede socialområde. Undersøgelserne behandler både afgrænsede retssikkerhedsmæssige problemstillinger som eksempelvis vejledningspligten, sagsbehandlingstider eller begrundelser på et specifikt lovområde. Mens andre fokuserer på retssikkerhed mere overordnet eksempelvis, hvordan kommuner organiserer og prioriterer deres arbejde i forhold til at sikre retssikkerhed for borgeren.

Nedenfor præsenteres et overblik over undersøgelsesernes fokus og metoder.

Oversigt over gennemførte analyser og de anvendte metoder

Udfordringer og mønstre i sager om anbringelse af børn og unge uden samtykke

Formålet med analysen er:

- At undersøge om der er mønstre i, hvilke sager Ankestyrelsen ikke stadfæster i afgørelser om anbringelser uden samtykke.
- At synliggøre de udfordringer der er på området, med udgangspunkt i konkrete sager.

Analysen er baseret på et dataudtræk af alle klagesager om anbringelse uden samtykke behandlet i Ankestyrelsen i 2018. En del af sagerne er blevet udvalgt til sagsgennemgang for at belyse mønstre og udfordringer. Det drejer sig om 70 konkrete klagesager om anbringelse uden samtykke. Her indgår både sager behandlet efter SEL § 58 (nu barnets lov § 47) og sager om formandsafgørelser efter SEL § 75 (nu barnets lov § 143).

Læs rapporten her: [Udfordringer og mønstre i sager om anbringelse af børn og unge uden samtykke – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Kommunernes vejledningspligt over for voksne med funktionsnedsættelse

Formålet med analysen er:

- At belyse hvordan kommuner varetager vejledningspligten over for borgere med funktionsnedsættelse.
- At undersøge hvordan kommuner, borgere og pårørende oplever vejledningen.

Analysen er baseret på:

- Interview med 23 borgere med forskellige typer af funktionsnedsættelse.
- Interview med syv pårørende.
- Interview med medarbejdere fra voksenhandicapområdet i fem kommuner.

- Interview med medarbejdere fra beskæftigelsesområdet i tre af de fem kommuner.

Alle interview er gennemført i 2021.

Læs rapporten her: [Kommunernes vejledningspligt over for voksne med funktionsnedsættelse – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Kommunernes vejledningspligt over for voksne i udsatte positioner

Formålet med analysen er:

- At belyse hvordan kommunerne varetager vejledningspligten over for voksne i udsatte positioner, og belyse henholdsvis kommuners og borgernes oplevelse heraf.

Analysen er baseret på:

- Interview med ti borgere i forskellige udsatte positioner.
- Interview med otte NGO'er og frontpersonale.
- Interview med fem medarbejdere fra socialforvaltningen.
- Interview med fem medarbejdere fra beskæftigelsesforvaltningen.
- Interview med to opsøgende medarbejdere.
- Ét interview med fremskudte jobkonsulenter.

Alle interview er gennemført i 2021.

Læs rapporten her: [Kommunernes vejledningspligt over for voksne i udsatte positioner – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Kommunernes vejledningspligt over for børn og unge i udsatte positioner og deres forældre

Formålet med analysen er:

- At belyse hvordan kommuner varetager vejledningspligten over for børn og unge i udsatte positioner, samt deres forældre.
- At give eksempler på gode erfaringer og udfordringer i forhold til vejledningen, som er baseret på kommuner, børn, unge og forældres erfaringer hermed.

Analysen er baseret på:

- Interview med 16 anbragte unge i alderen 14-17 år.
- Interview med 11 forældre til anbragte børn og unge.
- Interview med sagsbehandlere i fem kommuner.

Alle interview er gennemført i 2021.

Læs rapporten her: [Kommunernes vejledningspligt over for børn og unge i udsatte positioner og deres forældre – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Sagsbehandlingstid på voksenhandicapområdet

Formålet med analysen er:

- At afdække længden af den samlede sagsbehandlingstid på voksenhandicapområdet inden for servicelovens § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, § 96 om borgerstyret personlig assistance, § 112 om hjælpemidler og § 113 om forbrugsgoder på tværs af kommunen og Ankestyrelsen.
- At belyse hvilke forhold i sagsbehandlingen som kan medvirke til at forlænge eller nedbringe sagsbehandlingstiden.

Analysen er baseret på:

- En sagsgennemgang af 39 sager fra 2018-2019, der alle har været påklaget til Ankestyrelsen.
- Interview med ledere og medarbejdere fra voksenhandicapområdet i otte kommuner.
- Interview med en række ansatte i Ankestyrelsen der varetager forskellige stillinger.

Alle interview er gennemført i 2021-2022

Læs rapporten her: [Sagsbehandlingstid på voksenhandicapområdet – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Sektoransvar ved problematisk skolefravær hos børn med handicap

Formålet med analysen er:

- At afsøge hvordan forældre til børn med handicap og problematisk skolefravær oplever forløbet op til og efter, at de har fået afslag på deres ansøgning om hjælp og støtte med henvisning til sektoransvarsprincippet.
- At undersøge hvordan kommunale forvaltninger og skoler, håndterer sager om problematisk skolefravær blandt børn med handicap, hvor der er uenighed om sektoransvaret.

Analysen er baseret på:

- Interview med ti forældre som har et barn med handicap og problematisk skolefravær, og hvor forældrene har fået afslag på deres ansøgning om hjælp eller støtte.
- Gruppeinterview med fire kommuner.
- En sags gennemgang af seks sager fra 2019-2020, hvor forældre til børn med handicap og problematisk skolefravær har fået afslag på deres ansøgning.

Alle interview er gennemført i 2022.

Læs rapporten her: [Sektoransvarsprincippet ved problematisk skolefravær hos børn med handicap – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Kommunernes arbejde med retssikkerhed på det sociale område

Formålet med analysen er:

- At afsøge hvordan kommunerne arbejder med at sikre borgernes retssikkerhed på tværs af området for børn og voksne i udsatte positioner og børn og voksne med funktionsnedsættelser.
- At undersøge hvordan kommunerne arbejder med centrale elementer i sagsbehandlingen på området for voksne og børn i udsatte positioner og børn og voksne med funktionsnedsættelser.

- At undersøge hvordan, og i hvilket omfang, kommunerne har tilrettelagt deres politiske og ledelsesmæssige fokus på borgernes retssikkerhed på socialområdet.

Analysen er baseret på:

- Interview med borgerrådgivere i fem kommuner.
- Gruppeinterview i fem kommuner med primært myndighedsledere på tværs af børn i udsatte positioner, børnehandicap, voksenalder og voksenhandicap.
- En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse udsendt til myndighedsledere for både børn i udsatte positioner, børnehandicap, voksenalder og voksenhandicap i alle landets 98 kommuner.

Alle interview er gennemført i 2022.

Læs rapporten her: [Retssikkerhedens undersøgelse om kommunernes arbejde med retssikkerhed på socialområdet – Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)

Kommunernes arbejde med begrundelser i sager om socialpædagogisk støtte

Formålet med analysen er:

- At afdække hvordan og hvorfor kommunernes begrundelser er mangelfulde i afgørelser efter servicelovens § 85 om socialpædagogisk støtte.
- At indsamle kommunernes gode erfaringer fra praksis med at skrive og kvalitetssikre begrundelser.
- At afdække hvordan borgere oplever begrundelsen i en § 85 afgørelse og deres perspektiver på, hvad der er en 'god' og en 'dårlig' begrundelse.
- Interview med udvalgte repræsentanter fra Det Rådgivende Organ og sagsbehandlere i Ankestyrelsen.

- Konstruerede sagseksempler på begrundelser i § 85 sager, der blev brugt i interviewsituationer.
- Ti interviews i fem kommuner med sagsbehandlere, faglige ledere og jurister.
- Interview med otte borgere der enten modtager § 85 støtte eller har fået afslag herpå.

Alle interview er gennemført i 2023.

Undersøgelsen er endnu ikke offentliggjort.